

NECESITAMOS OUTRA POLÍTICA FORESTAL, ESTE “PRESTIGE” XA ABONDA

Ramón Varela Díaz*

O 20 de xuño do ano 1989, o autor deste artigo, Ramón Varela Díaz, defendía no Parlamento galego a toma en consideración da primeira Proposición de Lei por Iniciativa Lexislativa Popular (ILP) da nosa historia. Era a ILP para a “Conservación, Mellora e Desenvolvemento do Patrimonio Forestal”. Xa naquel momento os incendios eran un grave problema, produto dunha errada política forestal que se arrastraba do franquismo, e a eucaliptización un problema ecolóxico, económico e social incipiente. Hoxe está claro que se perdeu en 1989 unha oportunidade histórica e hoxe seguimos coa mesma política e con incendios. Ramón Varela xungue as realidades desa primeira ILP coa desta segunda, 29 anos máis tarde, nun debate de plena actualidade.

1. UNHA OPORTUNIDADE E 29 ANOS PERDIDOS

Entre as persoas asinantes da Comisión Promotora daquela primeira ILP estaban membros de ADEGA e unha decena de persoas máis pertencentes a diversos grupos ecoloxistas, sindicatos agrarios, comunidades forestais, departamentos de universidade, centros de investigación agraria... Pretendíamos, entre outros obxectivos, cambiar a política forestal: unha diversificación forestal, tanto no que se refire á diversificación de especies como ao seu aproveitamento, intentabamos que aumentase o patrimonio forestal, queríamos paralizar varios proxectos de instalación de novas celulosas e considerabamos que os incendios eran naquel momento un grave problema produto dunha errada política forestal que se arrastraba do franquismo. Na defensa da súa toma en consideración polo Parlamento, o 20 de xuño do ano 1989, afirmábase con relación aos incendios:

“Ainda que a Administración Autonómica di que gasta centos de millóns no seu combate, a verdade é que desde o ano 1978 aumentan progresivamente, e ano tras ano, o número de incendios e a superficie afectada son maiores.

Non actuar sobre a base do problema fai que as medidas adoptadas sexan ineficaces. Mentres tanto, curiosamente, estes incendios forestais provocaron un aumento en especies pirofíticas, como sucede co eucalipto. Esta planta avanza grazas aos incendios. Así, o monocultivo comezado na década dos 40, continúa desprazándose cara a esta última especie, nun momento no que ás fábricas de pasta de papel lles interesa esta madeira.

O problema dos incendios é tan grave que o propio Parlamento nesta mesma Lexislatura creou no ano 86 unha Comisión para o seu estudo. A principios do ano 87 escoitaba a propietarios de montes, empresarios da madeira, intermediarios, administración do Estado, grupos ecoloxistas e concellos. E, posteriormente, en maio dese ano, nunhas Xornadas Técnicas ás que asistían 80 expertos e técnicos forestais, algúns deles mesmo de fóra do país e do Estado, marcábanse por unanimidade unhas directrices de política forestal que se debían seguir.

Nestas recollíase a necesidade de diversificación forestal. Entendíase que o monte debería cumprir tres funcións básicas: a produción, a conservación e o uso social. Considerábase que o patrimonio forestal tiña que aumentar ata aproximadamente o 17%, que é a media dos países da Comunidade Económica Europea. Incluso chegaba a estipularse que este patrimonio forestal tiña que estar conformado por especies autóctonas”.

Esta iniciativa foi sometida a votación no Parlamento para a toma en consideración. Emitidos 64 votos, foi rexeitada por 31 votos a favor e 33 en contra, pertencentes ao PSOE, PNG e CG. Tan só o BNG e o PP apoiaron a ILP. Apenas uns anos máis tarde, o Partido Popular, xa no goberno -lembremos que votara a favor da ILP-, elaborou e levou á práctica até hoxe unha política forestal diametralmente oposta á da ILP, baseada en especies de crecemento rápido, de baixa calidade e ademais pirofíticas: piñeiros e eucaliptos.

Perdeuse no ano 1988-89 unha oportunidade histórica e hoxe seguimos coa mesma política e con incendios.

ADEGA

Desde 1989 seguimos coa mesma política forestal, a do monocultivo, os incendios e, agora ademais, a do incumprimento da legalidade. Na foto, unha plantación de eucaliptos ilegal, denunciada por ADEGA.

2. GRANDES INTERESES E DESGOBERNO: UN NOVO PRESTIGE

Un novo *Prestige*, esta vez en terra, percorre Galicia. Pero este non foi provocado a partir dun punto concreto, nin o responsábel é un vello barco monocasco estranxeiro, nin tampouco parece estar detrás un armador sen escrúpulos con fortes intereses. Agora o *Prestige* está provocado en múltiples puntos colocados presumiblemente por diversos “terroristas incendiarios” (que non capturan) nun medio propicio que facilita, propaga e magnifica o incendio con intencións e máis intereses aínda non desvelados, pero, economicamente adiviñables.

Asistimos a unha catástrofe anunciada, pero de magnitudes descoñecidas até agora, con máis de 61.000 hectáreas queimadas en 2017: incendios ao pé das aldeas e á beira das cidades que provocaron pavor e perda de vidas humanas, feridos, queima de decenas de vivendas e outras propiedades, miles de hectáreas arrasadas tanto de arborado como de monte baixo, incendios que alcanzaron zonas de gran riqueza ecolóxica e “teoricamente protexidas” (da Reserva da Biosfera de Os Ancares, da Rede Natura, Parques Naturais, Lugares de Interese Co-

munitario...), incendios que ocasionaron unha grave contaminación e perdas de flora e fauna, en fin, un gran desastre ecolóxico. No mellor dos casos o territorio necesitará decenas de anos en recuperarse só en parte, e soutos, con castiñeiros centenarios queimados nos Ancares,... non os volveremos ver.

Se ben é certo que Galicia é unha potencia forestal ao producir máis da metade de toda a madeira que se tala no Estado, tamén é certo que, por unha mala política do Goberno Galego, a industria de segunda transformación é moi raquítica, e temos que exportar grandes cantida-

“O territorio necesitará décadas para recuperarse, só en parte: soutos centenarios queimados non os volveremos ver”

des de produtos da primeira transformación e madeira en bruto; pola contra, importamos madeira de calidade que podíamos producir no país. Ademais, sempre estamos á cabeza do Estado por ter o maior número de incendios e a maior superficie arrasada. Seguir os mandatos da Unión Europea, con abandono de terras agrícolas e o despoboamento do campo, pásanos factura. As industrias de celulosas non deberían ser as que marcasen o rumbo da política forestal.

Os incendios favorecen a extensión do eucalipto. O terreo calcinado é un medio propicio para a xerminación das sementes de eucalipto, os exemplares queimados rebrotan e a propaganda e moitos intereses facilitan que aumenten as repoboacións forestais legais ou ilegais (máis de 30.000 ha). Así, paso a paso, chegamos a ter hoxe no territorio galego preto de 600.000 has de diversas especies de eucalipto.

Non existe freo da administración a esta situación, nin se prohíbe aumentar a superficie de eucaliptos (como fixo Portugal, e polo que podíamos sospeitar que Ourense e Pontevedra sexan ambicionados como substitutos do territorio portugués prohibido), nin tampouco os cargos antiincendios da Xunta poñen o seus postos a disposición ou dimiten ante unha catástrofe de tal envergadura.

*Ramón Varela Díaz é biólogo e doutor pola Universidade Autónoma de Madrid, ex-presidente de ADEGA e impulsor da Iniciativa Lexislativa Popular (ILP) Forestal debatida no Parlamento Galego en 1989.

